

Referat despre domnia lui Shapur al II-lea

Inercarea Sasanizilor de a atinge maretia Ahemenizilor, mai ales de a le copia unele metode de guvernare a intinsului imperiu, n-a durat prea mult. Era si greu in conditiile in care inceputul erei noastre a fost dominat, pe plan social si religios, de framintarile care au insotit afirmarea si raspandirea unei religii ce tindea la dobindirea universului antic: crestinismul.

Roma, inca cea mai mare putere mondiala in secolul al II-lea si inceputul celui de-al IV-lea, a vazut in crestinism instrumentul cel mai eficient pentru a-si face din popoarele supuse, de imperiu sau de altii, aliati. Era si cazul popoarelor incluse in statul sasanid, care, din considerente lesne de inteles, renunta, inca spre sfirsitul domniei lui Sapor I, la toleranti de tip ahemenid. Sapor al II-lea, venit in fruntea vastului imperiu sasanid in 310 avu de facut fata unei duble amenintari: pe plan intern, comunitatile crestine in crestere, dar si alte grupuri, mentineau un nivel al framintarilor din ce in ce mai stanjenitor; pe plan extern, Imperiul roman, care sub Constantin cel Mare reinfloreste, isi face stindard din cauza crestina, dupa anul 313, cand a fost dat celebrul Edict din Milan, si-si urmareste cu tenacitate interesele expansioniste in Orientul antic.

Amestecul aristocratiei statului sasanid in treburile dinastiei complica si mai mult lucrurile. Dealtfel, chiar dupa ce se emancipa de sub tutela mamei sale si a virfurilor aristocratice si obtinu victorii in est, unde lichida definitiv statul kusanilor, Sapor al II-lea se vazu silit sa acorde unor guvernatori din partea de est a imperiului un statut special, care-i absolvea de unele servituti civile si militare. Sapor al II-lea urmareste, insa, inainte de toate, securitatea interna pentru a se putea dedica cu toate fortele combaterii Romei. Din noua sa resedinta, la Nishapur, Sapor al II-lea proiecteaza o vasta campanie occidentala pentru respingerea trupelor imperiale romane.

Momentul ales pentru deschiderea ostilitatilor a fost deosebit de prielnic; in Imperiul roman, moartea lui Constantiu, cel Mare (337) a lasat o mostenire incurcata de existenta a trei titulari, Constantin al II-lea, Constant si Constantiu al II-lea, care-si impart zonele de guvernare, in Orient fiind numit cel din urma. intre 337 si 363, Sapor al II-lea conduce contra Romei campanii energice, incununata de succese, ceea ce-l determina pe Constantiu al II-lea sa propuna pace (in 356). Sapor al II-lea respinge propunerile romane si dupa o invazie in Mesopotamia, cand cuceri Amida (359), intinse stapanirea Sasanizilor asupra Armeniei si Mesopotamiei. Constantiu al II-lea nu are decat o riposta slaba; cel care va clatina imperiul lui Sapor al II-lea va fi urmasul lui Constantiu, Iulian Apostatul, ale carui trupe ajung sub zidurile Ctesiphonului, unde este, insa, ucis (363). Sapor al II-lea reface cu rapiditate terenul pierdut, obligandu-l pe noul imparat roman, Flavius Iovianus, sa-i cedeze, prin pacea incheiata la sfirsitul anului 363, Armenia si Mesopotamia, granita romano-sasanida fiind fixata pe Eufrat.

Administrarea separata a celor doua parti din ce in ce mai distincte ale Imperiului roman, de catre Flavius Valentinianus I (Occidentul) si Flavius Valens (Orientul, din 364 pana in 378), precum si inceperea marii "migratii a popoarelor" in 375 (prin atacul hunilor asupra regatului ostrogotilor din nordul Marii Negre) slabesc Imperiul roman, care-si reduce simtitor forta si apetitul. Dar si imperiul

lui Sapor al II-lea avea sa se clatine sub marea migratie a popoarelor; dealtfel, inca inainte de 375, in 365, Sapor al II-lea facuse fata, cu oarecare dificultati, unei invazii a ramurii hionitilor din neamul turcomongolilor, carora fusese silit sa le permita fixarea in est. La moartea lui Sapor al II-lea, in anul 379, imperiul sasanid era numai aparent in floritor. Persecutiile contra crestinilor simpatizanti ai Romei, din timpul domniei lui Sapor al II-lea, lungile razboaie cu Roma, presiunea exercitata de migratie slabisera unitatea statului.

Urmasii lui Shapur sau Sapor al II-lea cum mai este numit, nu reusira sa impiedice intarirea puterii aristocratiei, incat Ardashir al II-lea (379-383), Sapor al III-lea (383-388), Bahram al IV-lea (388-399) si Yazdegard I (399-420) se vazura in situatia de a face concesii pe plan intern si extern, intre care impartirea, cu Roma, a Armeniei (384). Dar presiunea hunilor eftaliti (hunii albi) in est, cu care Bahram al V-lea Gor (420-438) duce un razboi indelungat, cu sanse schimbatoare, slabea ireversibil Imperiul sasanid. O victorie a ostilor romane impuse, chiar, lui Bahram al V-lea sa acorde, in 422, libertate de cult pentru crestini. Yazdegard al II-lea (438-457), suspendand aceasta libertate, nu obtinu o refacere a frontului intern, iar urmasul sau, Peroz (Firuz) al II-lea (457 - 484), pierzand campaniile contra hunilor albi (dezastrul din 475), trebui sa accepte amestecul acestora in treburile monarhiei si sa le plateasca tribut.

Statul sasanid, care in florisese in vremea lui Sapor al II-lea, ajungand la puterea sa maxima, facand ca insasi Roma sa-si revizuiasca in Orient politica expansiva, decazu treptat. in afara de o relativa refacere sub Chosrau I (531-579) si, mai ales, sub Chosrau al II-lea (590-628), care pentru moment (619) reusi sa readuca intre granitele persane intregul imperiu al lui Darius, statul Sasanizilor deveni un teatru de dispute pentru bizantini, turco-mongoli, arabi. Invazia araba - "triburile pustiului", 272 inceputa in 634, puse capat in mai putin de zece ani, prin lupta de la Nehavend (642), epocii sasanide, Persia fiind inclusa in cablatul omeiad. Ultimul Sasanid, Yazdegard al III-lea, dupa infringerea de la Nehavend, mai domni pana in 651, dar numai nominal, ducand o existenta mai mult fugara; in 651 fu ucis de un om din suita.